

ÇOCUKTA KİŞİSEL SINIRLAR VE ÖZEL ALAN EĞİTİMİ

VELİ BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

**ÇOCUK İSTİSMARI HEM VİCDANEN HEM DE HUKUKEN AĞIR BİR SUÇTUR.
BU SUÇA ORTAK OLMAYIN!**

Değerli Velimiz,

Çocuğun kendini tehlikeli durumlardan koruyabilmesi için öncelikle insanlar arasındaki sınırların bilincinde olması gerekmektedir. Bunun ilk basamağı da “Kişisel Alan”ı öğrenmesi yoluyla olur. Birey için kişisel alan, iki kolunu yana açarak, kendi etrafında döndüğünde çizdiği dairenin içindeki alandır. Bu alana izni ve isteği dışında diğer insanların yaklaşması ve girmesi rahatsızlık vericidir ve güvenli değildir. Kişisel alanımıza, tanıdığımız ve sevdiğimiz kişileri, ailemiz ve yakınlarımızı isteğimiz doğrultusunda dâhil ederiz. Çocuğun burada seçim hakkı olduğu ona küçük yaşlardan itibaren hissettirilmelidir. Diğer adım da bedenimiz ve özel bölgelerdir. Vücudumuzda özel bölgelerimiz bulunmaktadır. Temel kural olarak mayo ya da iç çamaşırımızla kapadığımız bölgeler özel bölgelerimizdir. Bu bölgeler konusunda çocukları bilinçlendirmek, kendini kötü bakış ve dokunmalardan koruyabilmesi için çeşitli yöntemleri öğretmek gerekmektedir.

**ÇOCUK İSTİSMARI BİR SUÇTUR. BU SUÇA ORTAK
OLMAYIN! ÇOCUKLARINIZA İSTİSMARDAN KORUNMA
YÖNTEMLERİNİ ÖĞRETİN**

**İSTİSMARLA İLGİLİ OLARAK GEREKLİ
KURUMLARLA İLETİŞİME GEÇMEK HEM YASAL
HEM DE VİCDANİ BİR ZORUNLULUKTUR.**

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

1. Adım: Odanıza İzin Alarak Girmesi Gerektiğini Öğretme

Çocuklara anne-babanın odası kapalı ise odaya kapıyı çalarak ve izin alarak girmesi gerektiği öğretilmelidir. Çünkü bu oda anne-babanın özel alanıdır. Özel alanlara girişte izin alınır. Çocuğun odasına girerken kapısının çalınması çocuğa iyi bir model oluşturacaktır. Odaya izinsiz girdiğinde çocuğa, "Odamızda giyiniyor olabiliriz, bu yüzden kapı kapalı ise tıklatıp izin alarak içeri girmelisin." şeklinde açıklama yapılabilir.

2. Adım: İlkokulla Birlikte Özel Mekân Tanımlama

İlkokul dönemi ile birlikte çocuklar için evde bir çekmece ya da sepet belirlenip, çocuğa özel eşyalarını buraya koyabileceği söylenebilir. İlk başlarda çocuklar buraya gerekli gereksiz birçok şeyi koyabilir, ancak zamanla daha seçici davranacaklardır. Onun bu özel alanını anne-babanın izin alarak kullanması çocuğun özel alan düşüncesini pekiştirir.

3. Adım: Kız ve Erkek Çocukların Odalarını Ayrırma

Kız ve erkek kardeşlerin ilkokul dönemiyle birlikte odaları ayrılmalıdır. Çünkü beraber buldukları odada, giyinip soyunurken, yatarken, temizlenirken birbirlerinin özel alanını ihlal edebilirler. Ayrıca okulla birlikte çocuklara vücudunun dışında iç çamaşırlarının belki de özel eşyalarının (günlük vb.) bulunduğu bir özel alan da gerekebilir. Bu alanın farklı odalarda olması daha doğru olacaktır. Yer darlığı gibi sebeplerle bu konu ertelenmemelidir. Gerekirse diğer bir odada bir köşe oluşturularak çözüm bulunmalıdır. "Onlar kardeş bir sorun olmaz." diye düşünmek kadar, bu konuda aşırı kaygılı davranıp endişelerimizi çocuklara hissettirmek de sakıncalıdır.

4. Adım: Özel Bölge Tanımlama

Çocuğun kendi özel alanını koruyabilmesi için öncelikle bu alanı çocuğa anlatmak gerekir. Vücudun kişiye özel olan bölgeleri, bu bölgelerin başkalarından gizlenmesi gerektiği çocuğa iki yaşından itibaren yavaş yavaş anlatılabilir. Bu alanın başkalarından gizlenmesi ve anne-baba ve doktorlar dışında (çocuktan izin almak şartıyla) bu bölgeye kimsenin dokunmaması gerektiği çocuğa öğretilmelidir. Çocuk için tanımlanan özel alan aynı zamanda anne-babanın da özel alanıdır. Çocuk anne-babasının bu alanlarını görmek istediğinde aile izin vermemeli, bu alanların kişiye özel olduğunu belirtmeli ve kimseye gösterilemeyeceğini anlatmalıdır.

**İSTİSMARLA İLGİLİ OLARAK GEREKLİ
KURUMLARLA İLETİŞİME GEÇMEK HEM YASAL
HEM DE VİCDANİ BİR ZORUNLULUKTUR.**

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

5. Adım: Tuvaletin Kapısını Kapalı Tutması Gerektiğini Öğretme

Çocukların iki yaşında tuvalet alışkanlığını kazanması, en geç dört yaşında tuvalet sonrası temizliklerini yapmayı öğrenmesi beklenir. Anne-baba bu dönemleri dikkate alıp çocuğa tuvalet eğitimi verebilir ve eğitimin bir parçası olarak tuvalette yalnız olunması, başkalarının göreceği şekilde tuvaletini yapmaması gerektiği çocuğa anlatılabilir. Anne-baba belirlediği bu kurula kendisi uyarsa, çocuğun bu kuralı öğrenmesi daha kolay olacaktır. Lazımlık kullanımında ise lazımlık tuvalet dışında evin salonu vb. gibi ortalık yerler de kullanılmamalıdır.

6. Adım: Özel Alan İhlallerine Tepkinizi Belli Etme

Çocukla birlikte dışarıda gezerken veya televizyon izlerken aniden karşımıza mahremiyet ihlali içeren sahneler ve durumlar çıkabilir. Bu gibi durumlarda çocuğa bir şey demeden onun duyacağı şekilde mahremiyet ihlali yapan kişiye tepki belli edilebilir. Örneğin bir televizyon sahnesinde arkadaşlarının mahrem alanına şaka amaçlı dokunan kişiye seslice kızılabilir. "İnsanların özel yerlerine dokunulmaz!" gibi cümlelerle tepki belli edilebilir. Böylece çocuk anne-babanın tepkilerini modelleyerek mahremiyet ihlallerine karşı duyarlı hale gelir çünkü çocuklar anne-babaların kendilerine olduğu kadar başkalarına verdikleri tepkiler yoluyla daha kolay öğrenmektedirler.

7. Adım: Kız ve Erkek Çocukların Odalarını Ayırma

Kız ve erkek kardeşlerin ilkökul dönemiyle birlikte odaları ayrılmalıdır. Çünkü beraber buldukları odada, giyinip soyunurken, yatarken, temizlenirken birbirlerinin özel alanını ihlal edebilirler. Ayrıca okulla birlikte çocuklara vücudunun dışında iç çamaşırlarının belki de özel eşyalarının (günlük vb.) bulunduğu bir özel alan da gerekebilir. Bu alanın farklı odalarda olması daha doğru olacaktır. Yer darlığı gibi sebeplerle bu konu ertelenmemelidir. Gerekirse diğer bir odada bir köşe oluşturularak çözüm bulunmalıdır. "Onlar kardeş bir sorun olmaz." diye düşünmek kadar, bu konuda aşırı kaygılı davranıp endişelerimizi çocuklara hissettirmek de sakıncalıdır.

8. Adım: Çocuğa "İzin Verirsem Dokunabilirsin" Bilincini Öğretmek

Çocuk, kendi rızası dışında ve rahatsız olduğu bir temasla karşılaştığında, "hayır" diyebilmelidir. Bu bilincin oluşabilmesi için, ebeveynlerin de onlar istemediğinde çocuklarına dokunmamaları, sıkıştırmamaları, özellikle de öpme, okşama gibi sevgi gösterilerinde bulunmamaları gerekir. Çocuğu öpmek istediğinizde "seni öpebilir miyim" diye iznini istemek onda hem güven hissinin oluşmasını sağlayacak, hem de istenmeyen bir durumla karşılaştığında çocuk reddedebilmeyi öğrenecektir.

Kaynakça:

- <https://gonullupsikolog.org/blog/cocuklarda-ozel-alan-ve-sinirlar-egitimi>
- <https://www.mevkolejibasinkoy.k12.tr/>

Hazırlayan: Şermin Pınar YOGEV